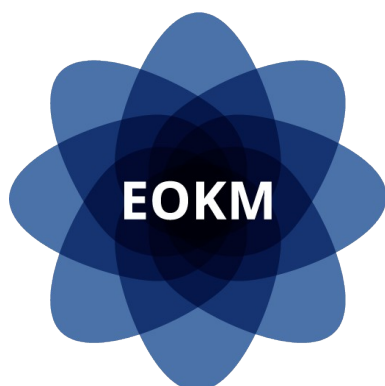

Factsheet

Pedofilie

Laatste update: februari 2021

Definitie pedofilie

De term pedofilie wordt door deskundigen verschillend gedefinieerd. Over het algemeen verwijst deze term naar mensen die zich seksueel aangetrokken voelen tot minderjarigen die nog geen secundaire geslachtskenmerken vertonen, zoals verlaging van de stem, haargroei of borstontwikkeling.¹ Hierbij wordt vaak uitgegaan van minderjarigen onder de 13 jaar. Wanneer iemand zich seksueel aangetrokken voelt tot minderjarigen tussen de 13 en 15 jaar, noemen we dit Hebefilie. Wanneer iemand zich aangetrokken voelt tot minderjarigen tussen de 16 en 18 jaar noemen we dit Efebofilie. Minderjarigen in deze leeftijdsklassen vertonen vaak wel al secundaire geslachtskenmerken. In Nederland is de minimumleeftijd voor het instemmen tot het stellen of ondergaan van seksuele activiteiten 16 jaar.

Pedofilie als stoornis

Volgens het classificatiesysteem van de *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5)*², valt pedofilie onder de parafiliën: seksuele voorkeuren die afwijken van de heersende norm. Om van een pedofiele stoornis te spreken, moet een persoon ten minste zes maanden recidiverende, intense, seksueel opwindende fantasieën, seksuele drang ervaren of gedrag met betrekking tot seksuele handelingen met een minderjarige jonger dan 13 jaar. Daarnaast moet iemand zelf minstens 16 jaar oud zijn en minstens 5 jaar ouder dan de minderjarige waartoe hij zich aangetrokken voelt. Ook moet iemand naar deze seksuele fantasie of drang hebben gehandeld, veroorzaakt dit een aanzienlijke lijdensdruk of zorgt het voor een belemmering in het dagelijks functioneren.

¹ Seto, M.C. (2017). The puzzle of male chronophilias. *Archives of Sexual Behaviour*, 46(1), 3-22. doi: 10.1007/s10508-016-0799-y

² American Psychiatric Association. Handboek voor de classificatie van psychische stoornissen (DSM-5). Nederlandse vertaling van *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders 5th Edition*. Amsterdam: Boom Psychologie, 2014, p. 903.

Oorzaak pedofilie

Pedofilie is een seksuele voorkeur waar biologische, psychologische en sociologische factoren aan ten grondslag kunnen liggen.³ De oorzaak verschilt van persoon tot persoon en is niet altijd even duidelijk. Ook in de wetenschappelijke literatuur is er nog geen algemene theorie die het hebben van een pedofiele voorkeur voor iedereen kan verklaren. Bestaande theorieën proberen vooral te verklaren hoe het komt dat mensen die zich seksueel aangetrokken voelen tot minderjarigen, daadwerkelijk overgaan tot seksueel kindermisbruik.⁴ In de laatste jaren is er ook meer aandacht gekomen voor neurobiologisch onderzoek, zo zijn er afwijkingen gevonden in de hersenen van personen met een pedofiele voorkeur, al heeft dit voornamelijk betrekking op pedofielen die kindermisbruik plegen.⁵

Verskil met seksueel kindermisbruik

Pedofilie wordt vaak verward met seksueel kindermisbruik. Waar pedofilie verwijst naar een seksuele voorkeur voor minderjarigen onder de 13 jaar, betreft seksueel kindermisbruik strafbaar seksueel gedrag waarbij er sprake is van een leeftijds- en/of machtsrelatie tussen de dader en het minderjarige slachtoffer tijdens het contact en/of de handelingen die de minderjarige gedwongen wordt uit te voeren, te ondergaan of getuige van is. Seksueel kindermisbruik is een overkoepelende term voor diverse strafbare seksuele gedragingen, zoals betasten, masturbatie in bijzijn van minderjarigen, minderjarigen seksuele handelingen laten verrichten, minderjarigen dwingen om seksueel (getinte) afbeeldingen van zichzelf te delen en orale, vaginale, anale penetratie met handen, geslachtdeel of voorwerpen.

Het verschil zit dus in het hebben van een bepaalde seksuele voorkeur en het plegen van seksuele handelingen met minderjarigen. Het ervaren van seksuele gevoelens voor minderjarigen is niet strafbaar, het verrichten van seksuele handelingen met minderjarigen wel. Bij het overgrote deel van plegers van seksueel kindermisbruik spelen andere motieven dan het hebben van een pedofiele voorkeur een rol. Uit onderzoek is gebleken dat in Nederland slechts 20% van het seksueel kindermisbruik wordt gepleegd door daders met een afwijkende seksuele voorkeur. Dit betekent dat 80% van het seksueel misbruik wordt gepleegd door mensen die *geen* seksuele voorkeur voor minderjargen hebben.⁶

³ Tuyls, S., Eneman, M., & van de Putte, D. (2000). Wat maakt iemand tot een pedofiel? De etiologie van pedofilie. *Trauma, Violence & Abuse: A Review Journal*, p. 1-7.

⁴ Voorbeelden van theorieën die seksueel misbruik van minderjarigen trachten te verklaren: Finkelhor's Prediction Theory (1984), Marshall en Barbaree's Integrated Theory (1990), Hall en Hirschman's Quadripartite Theory of Child Molestation (1992), Ward en Siegert's Pathway Model of CSA (2002), en Seto's Motivation-Facilitation Model of Sexual Offending (2019).

⁵ Tenbergen, G., Wittfoth, M., Frieling, H., Ponseti, J., Walter, M., Walter, H., et al. (2015). The neurobiology and psychology of pedophilia: recent advances and challenges. *Frontiers in Human Neuroscience*, 9, 344.

⁶ Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen (2014). *Op goede grond. De aanpak van seksueel geweld tegen kinderen*. Den Haag: Nationaal Rapporteur.

Demografie

Ongeveer 1-3% van de mannen hebben gevoelens voor minderjarigen onder de 13 jaar.⁷ Dit blijkt uit onderzoek gedaan in Duitsland, Noorwegen en Finland. In Nederland zijn dit ongeveer tussen de 60.000 en 180.000 mannen. Een groot deel van de mensen met pedofilie geeft aan dat zij bewust werden van hun seksuele voorkeur in hun tienerjaren.⁸ Pedofilie komt voor onder zowel mannen als vrouwen; de meeste mensen met pedofiele voorkeur zijn echter wel man.⁹

Strafbaarheid

Het hebben van seksuele gevoelens voor minderjarigen is in Nederland niet strafbaar op grond van het Wetboek van Strafrecht. Strafbaarheid volgt pas wanneer iemand op strafbare seksuele wijze handelt jegens minderjarigen. Hiervan is onder andere sprake wanneer er afbeeldingen van seksueel misbruik van minderjarigen¹⁰ worden bekeken, vervaardigd of verspreid, en/of wanneer tot seksueel kindermisbruik wordt overgegaan.

Recidive

De kans op recidive is het grootst onder mannen die seksueel misbruik hebben gepleegd bij jongens in de vroege puberteit. Ongeveer 77% van deze groep recidiveert. Recidive komt het minst voor onder incestplegers; ongeveer 6% van deze groep werd opnieuw veroordeeld voor een seksueel delict. Gemiddeld gezien recidiveert tussen de 10 en 20% van de plegers binnen vijf jaar.¹¹ Voor downloaders van afbeeldingen van seksueel misbruik van minderjarigen wordt het recidiviepercentage geschat op 3% op een termijn van zes jaar.¹²

Behandeling

Pedofilie is een seksuele voorkeur en valt daarom niet te 'genezen'. Het accepteren van deze seksuele voorkeur en het veilig leren omgaan met deze gevoelens kan zwaar zijn. Hierover praten met hulpverlening kan ondersteuning bieden. Middels behandeling kan iemand leren zijn seksuele gevoelens en impulsen te accepteren en onder controle te houden. Hiermee kan voorkomen worden dat bijvoorbeeld overgegaan wordt op seksueel kindermisbruik. Een voorbeeld van een instelling die deze behandelingen aanbiedt, is de Waag. De Waag biedt ambulante forensische zorg.¹³ Mensen met seksuele gevoelens voor minderjarigen kunnen zichzelf aanmelden voor behandeling bij deze instelling. Daarnaast kan een verplichte behandeling

⁷ Mulder, J. (2019). *Pedofielen en misbruikplegers. Voorkeur, gedrag en preventie van seksueel geweld*. Amsterdam: SWP.

⁸ Tozdan, S., & Briken, P. (2019). Age of onset and its correlates in men with sexual interest in children. *Sexual Medicine*, 7, 61-71.

⁹ Hall, R.C.W., & Hall, R.C.W. (2007) A Profile of Pedophilia: Definition, Characteristics of Offenders, Recidivism, Treatment Outcomes, and Forensic Issues. *Mayo Clinic Proceedings*, 82(4), 458.

¹⁰ Zie de factsheet Wetgeving kinderporno en seksueel kindermisbruik op onze website voor meer informatie.

¹¹ Leeuw, E., Bijl, R. V., & Daalder, A. (2004). *Pedoseksuele delinquentie: een onderzoek naar prevalentie, toedracht en strafrechtelijke interventies*. Den Haag: Boom.

¹² Seto, M. C., Hanson, R. K., & Babchishin, K. M. (2011). Contact sexual offending by men with online sexual offences. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 23, 124-145. doi: 10.1177/1079063210369013

¹³ Zie <https://www.dewaagnederland.nl/clienten-en-familie/behandeling-volwassenen/seksueel-grensoverschrijdend-gedrag/>.

worden opgelegd door de rechter wanneer iemand zedenfeiten pleegt jegens minderjarigen.

Stop it Now!

Internationaal is in diverse landen het concept van Stop it Now!¹⁴ overgenomen. Het Meldpunt Kinderporno heeft in samenwerking met De Waag, Stop it Now! in 2012 naar Nederland gehaald. Ons doel is seksueel kindermisbruik voorkomen door hulp te bieden aan mensen die dreigen een grens over te gaan of dat al zijn gegaan.¹⁵ Stop it Now! biedt anoniem, vertrouwelijk en gratis telefonische hulp aan mensen die afbeeldingen van seksueel misbruik van minderjarigen hebben bekeken, of hiertoe neigen, of seksuele gevoelens hebben voor minderjarigen. Daarnaast biedt Stop it Now! ook hulp aan mensen die neigen tot of al seksueel kindermisbruik plegen. Tot slot wordt ook hulp geboden aan naasten van bovenstaande en professionals.

De medewerkers aan de telefoonlijn zijn hulpverleners met expertise in het bespreken van seksualiteit. Alle medewerkers zijn getraind in telefonische hulpverlening. We geven advies, informatie en voorlichting over het hebben van seksuele gevoelens voor minderjarigen en hoe met deze gevoelens om te gaan of het stoppen met het bekijken van afbeeldingen van seksueel misbruik van minderjarigen. Ook helpt Stop it Now! bij het vinden van gepaste hulpverlening.

¹⁴ <http://www.stopitnow.org/>.

¹⁵ <https://www.stopitnow.nl/>.